

Γνωριμία με τη Μεσσηνιακή γη: τοπικά
προϊόντα, ιστορικά μνημεία, τουριστική
ανάπτυξη και επιπτώσεις από την
κλιματική αλλαγή

Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
στο 1^ο ΕΠΑ.Λ. Αγ. Παρασκευής
σχ. έτος 2019-2020

Ιδανική εισαγωγή στο θέμα μας υπήρξε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που παρακολουθήσαμε τον Νοέμβριο του 2019 στο ΚΠΕ Αργυρούπολης

Εκεί, η φίλη μας Αφροδίτη εκμαίευσε τις απόψεις των μαθητών μας για την κλιματική αλλαγή

Κι ο Θεμιστοκλής τούς παρακίνησε να εργαστούν
δημιουργικά

παραβγαίνοντας ο ένας τον άλλον και

συνειδητοποιώντας βασικές ενεργειακές έννοιες

Ο Μιχάλης μας πρόσθεσε τις πολύτιμες πινελιές
του

Κι οι Μηχανολόγοι μας αποφάνθηκαν

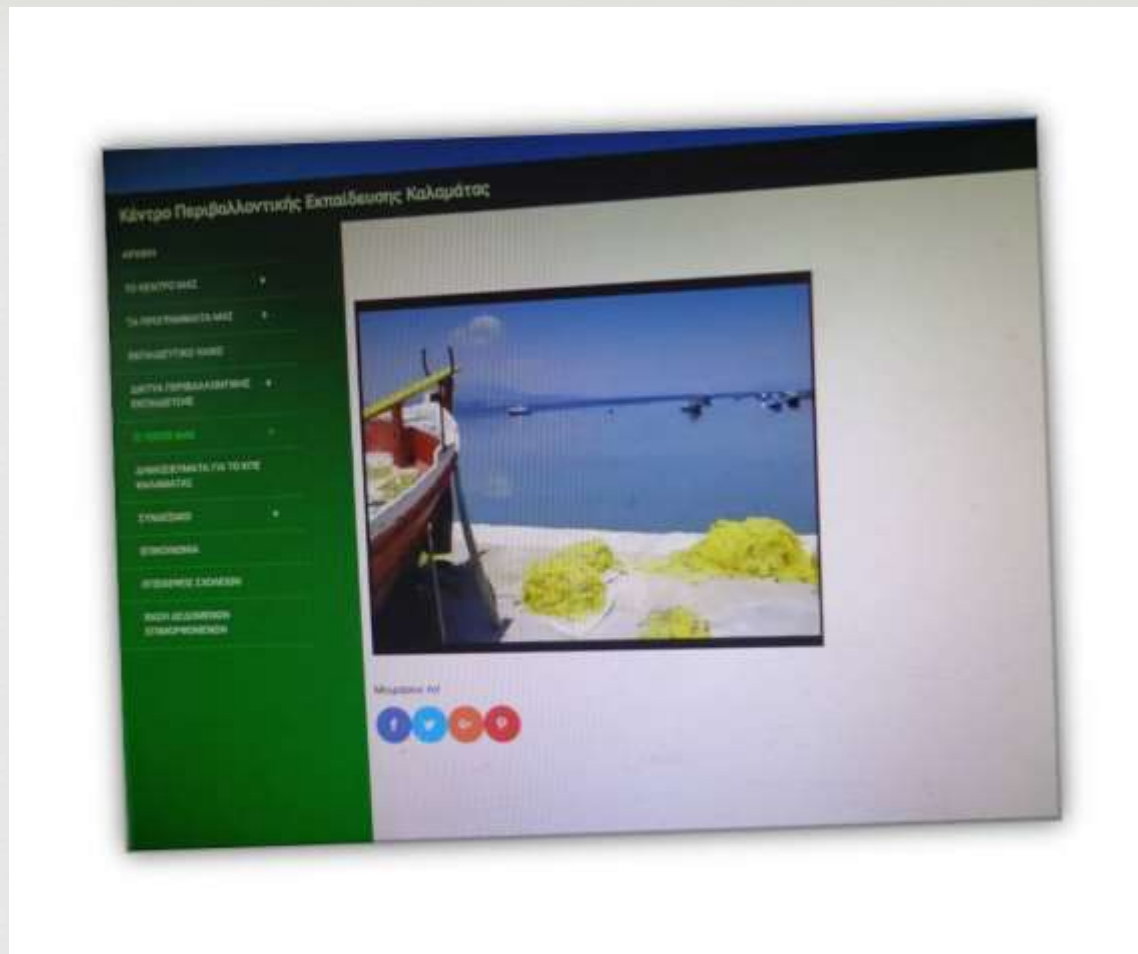
πως τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα θα σώσουν τον πλανήτη!

Στη συνέχεια, οι άξονες του θέματός του Προγράμματός μας συναποφασίστηκαν από την παιδαγωγική ομάδα μας,

αφού μελετήσαμε το πλούσιο υλικό του ΚΠΕ
Καλαμάτας

για τη Μεσσηνιακή γη

και την πανώρια πρωτεύουσα Καλαμάτα

Η επίδραση της κλιματικής αλλαγής στην καλλιέργεια των ελαιόδεντρων, που αποτελεί μέρος της άυλης κληρονομιάς μας, εξακολουθεί να είναι παρούσα και σήμερα. Για παράδειγμα, οι μετακινούμενοι κτηνοτρόφοι γνωρίζουν και τις πρακτικές που συνδέονται με τη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων φυσικών πόρων (λιβάδια, πηγές νερού κλπ.) καθώς και με την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων διατροφής.

Η «**τέχνη της ξερολιθιάς**» -ένα άλλο στοιχείο που αναγράφεται στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας, αφορά στην κατασκευή δομών από πέτρα, χωρίς συνδετικό υλικό, η οποία αναφέρεται στις πρακτικές αειφόρου γεωργικής διαχείρισης. Εκτός από την πρακτική αξία για τη γεωργία, αλλά και για την πρόληψη της απερήμωσης, η ξηρή πέτρα μας θυμίζει την απαράμιλλη ομορφιά της χειροτεχνίας, μια ζωντανή κληρονομιά, που βλέπουμε στις Κυκλάδες».

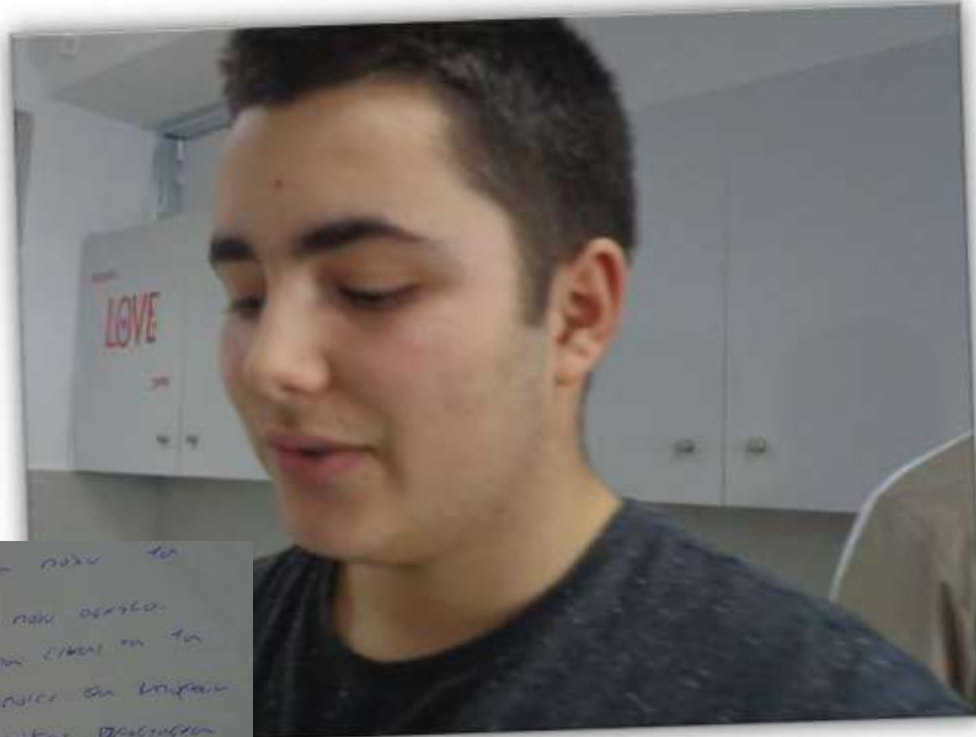
Η υλική πολιτιστική κληρονομιά έχει, επίσης, άυλες διαστάσεις. Όλα τα μνημεία, κινητά και ακίνητα, είναι προϊόντα άυλης τεχνολογίας: τοιχοποιία, ξυλουργική κλπ. Παράλληλα, το γενικό πολιτιστικό τοπίο, ως αποτέλεσμα της ανθρώπινης αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον, ενσωματώνει τόσο τις τεχνικές καλλιέργειες όσο και τις γνώσεις και πεποιθήσεις το σύμπαν και τη φύση».

Διερευνήσαμε την επίδραση της κλιματικής αλλαγής στην πολιτιστική κληρονομιά μας

Η πρόταση είναι ότι οι δύο γα οι ομάδες
για να δώσουν τις επιθυμίες τους με τον τρόπο
που άλλες επιχειρήσεις και οι άνθρωποι που είναι
και ότι από τους δύο η ομάδα τους
Σε δύο φορές η ομάδα πρόκειται να κάνει μια
σχέση τους ~~...~~ με τα χαρακτηριστικά της ομάδας
και επίσης να είναι οι ομάδες που πρόκειται να
επιλέξουν. Οι ομάδες που επιλέξουν.

Κι οι μαθητές μας εξέφρασαν ενδιαφέροντες

Η κλίση των αγγέλων επιφέρει ποσοστό 40%
ανάλογα προς διαφορές και είναι πολύ ασταθές.
Εάν όμως είναι επιβεβαιωμένο ότι υπάρχει σχέση με τα
βασικά ή με κάποια καταστάσεις η οποία θα υπάρχει
στη συνέχεια, τότε θα είναι ένας πολύ καλός υπολογισμός
στην κλίση του φαινομένου

και πρωτότυπες απόψεις για το πρόβλημα αυτό

Ενδιαφερθήκαμε, άλλωστε, ιδιαίτερα για το έργο ζωής του Πέτρου Θέμελη, την Αρχαία Μεσσήνη

και σχεδιάσαμε περιβαλλοντικά μονοπάτια στον αγαπημένο τόπο

με πρωτοβουλία των κοριτσιών της παρέας μας

Συνταχθήκαμε με το ΚΠΕ Κρεστένων για μια κοινωνία αειφορίας με τα τοπικά προϊόντα

για τη δημιουργία συνταγών μεσηνιακής
διατροφής

Φορώντας τα κατάλληλα ρούχα

και με γάντια μαγειρικής (ακόμη..)

μελετήσαμε τα βήματα των συνταγών μας

και ριχτήκαμε στη μάχη

Τα μίξερ πήραν φωτιά

κι υπομονή μας δοκιμάστηκε...

Απολαμβάνουμε τα αγαθά μας με κόπους!

Το Εργαστήριο Φυσικών Επιστημών έγινε η
κουζίνα μας,

Η «Αγορά» μας, ο χώρος όπου επικοινωνούμε,

δημιουργούμε,

φιλοξενούμε φίλους

μοιραζόμαστε μαζί τους εμπειρίες,

γιορτάζουμε,

χαιρόμαστε,

ψυχαγωγούμεστε,

και μαγειρεύουμε μεσηνιακές συνταγές!

Η αναστολή λειτουργίας, όμως, των σχολείων,
λόγω της πανδημίας διέκοψε βίαια τις
δραστηριότητές μας

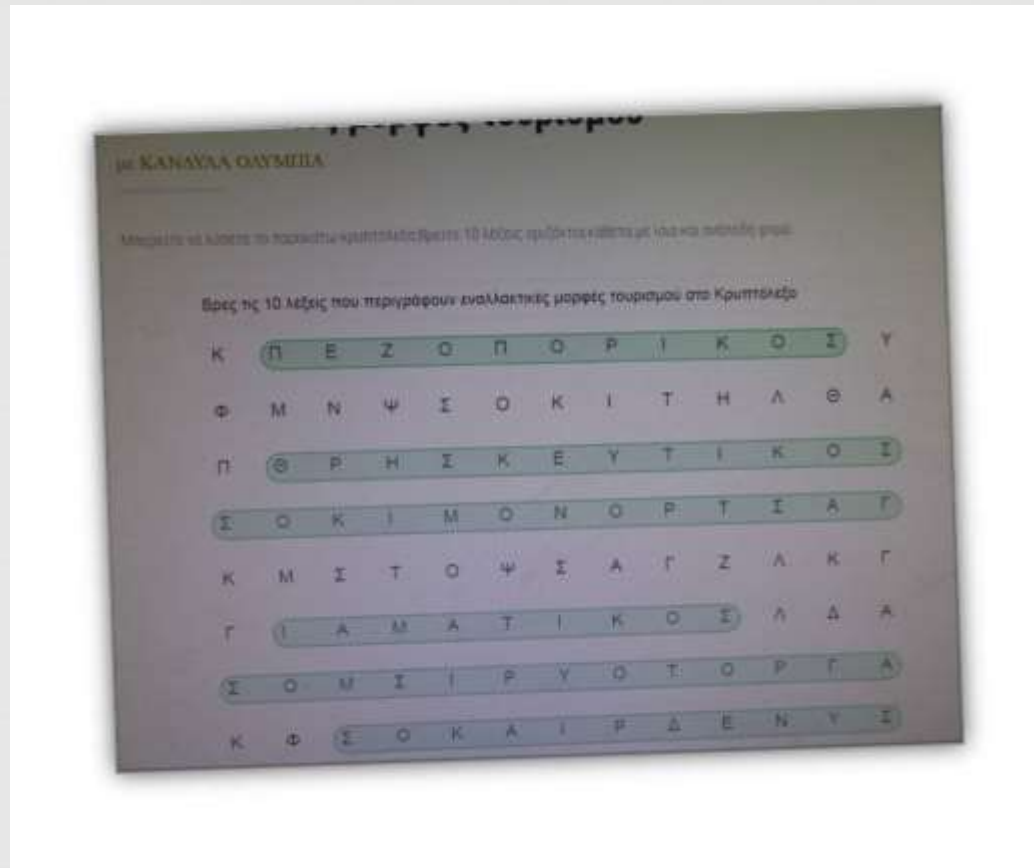

Αλλά, δεν το βάλαμε κάτω!
Ανασυγκροτηθήκαμε, μελετώντας το σπουδαίο
υλικό του ΚΠΕ Αρχανών

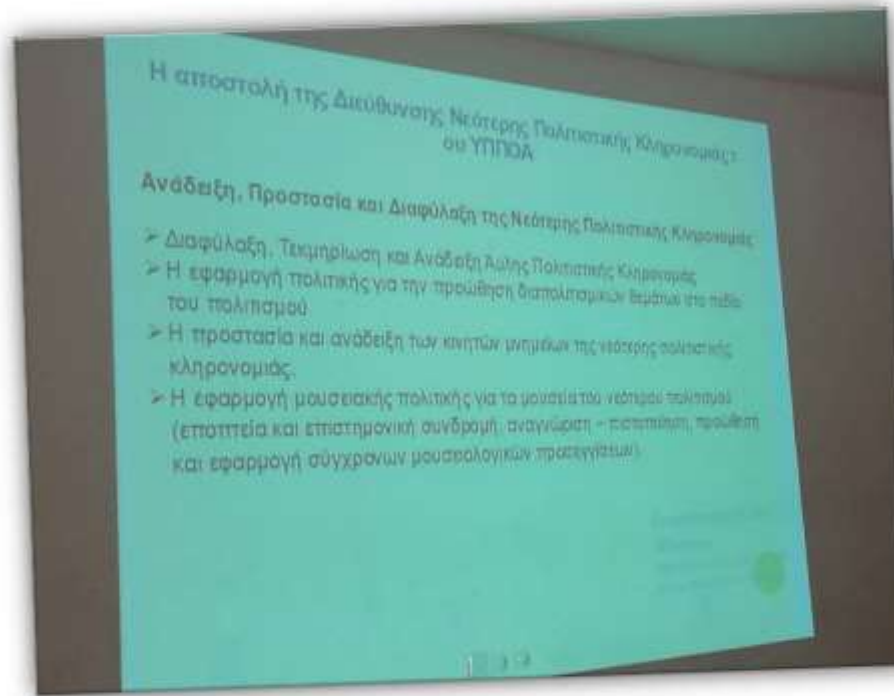

και διεκδικήσαμε το «Διαβατήριο του
Οικοτουρίστα»

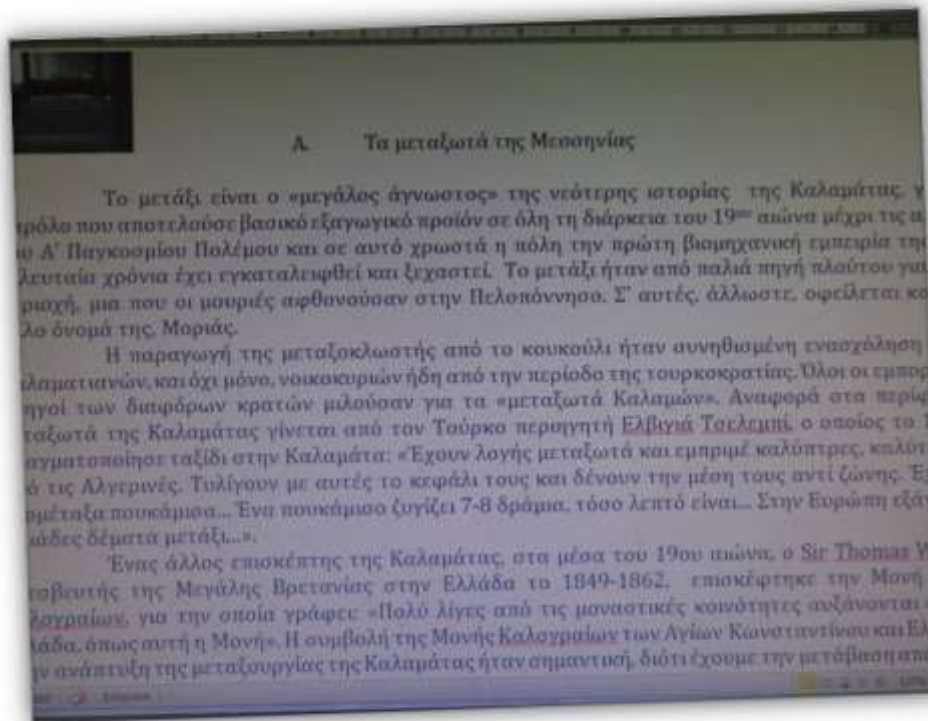

συμμετέχοντας στο ευφάνταστο παιχνίδι του ΚΠΕ Αρχανών στην ψηφιακή πλατφόρμα e-me!

Η συνεργασία μας με τη Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού

Και να δημιουργήσουμε σχετικά φύλλα εργασίας

ταξιδι της υαλατας ειναι σαινε
ευει ηρωσιδρυσμε το μεταφορα
και ιατρο σου ελλαδα λειουση
ογια. Ενδενως απεχει την γεννηση
του αγου, του μεταγιου.

και θα επιδιωκη να αγορασει ενα
συνταξιου απο την καταβατα του τ
υ.

Οι μαθητές μας, μένοντας σπίτι,
ανταποκρίθηκαν με ευχαρίστηση

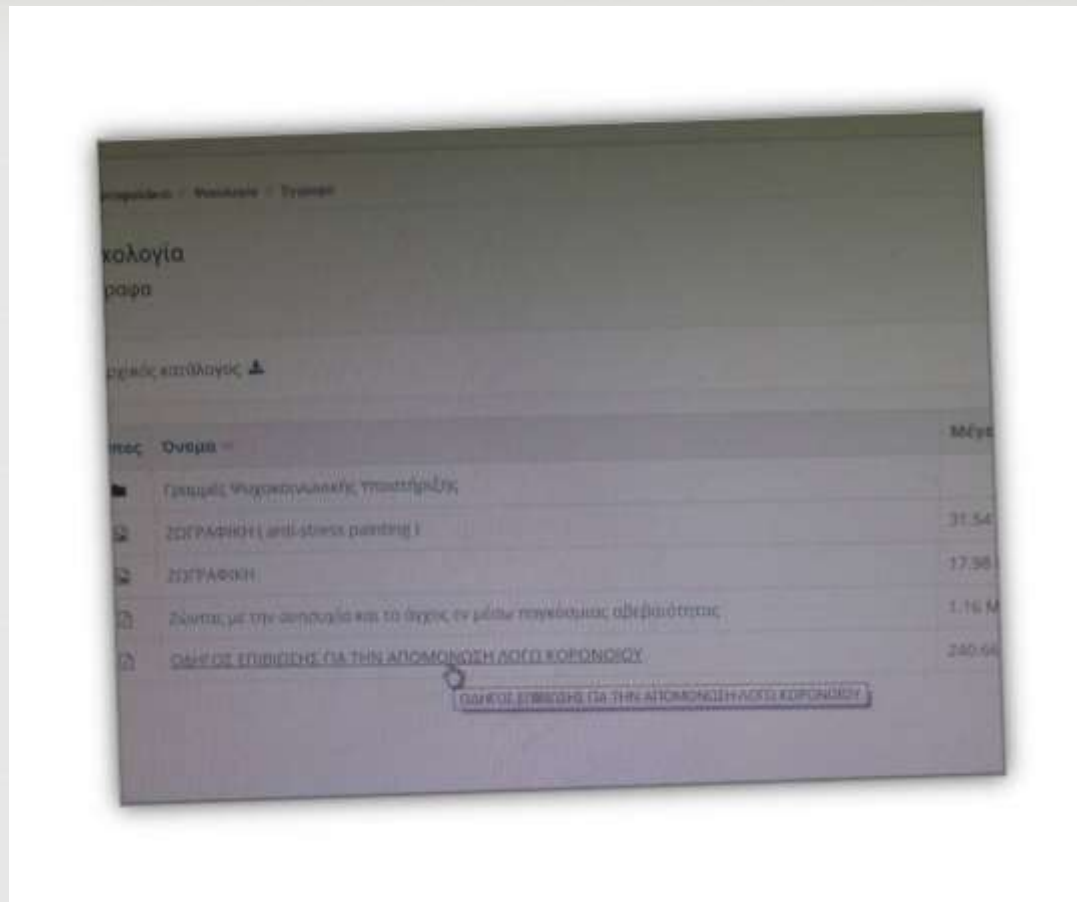

κι έσυραν τον χορό του μεταξιού!

Με την επάνοδό μας στο σχολείο, θελήσαμε
πρωτίστως να μείνουμε ασφαλείς

Προσπαθήσαμε να γιατρέψουμε τις αγωνίες
μας, ακολουθώντας τις συμβουλές της
Ψυχολόγου μας

κι επενδύσαμε στη θεραπεία μέσω της τέχνης!

Τα μεσσηνιακά ελαιόδενδρα που τόσο
λαχταρήσαμε να δούμε από κοντά

έγιναν πολύχρωμες εικόνες που εκφράζανε την προσωπικότητα των μαθητών μας!

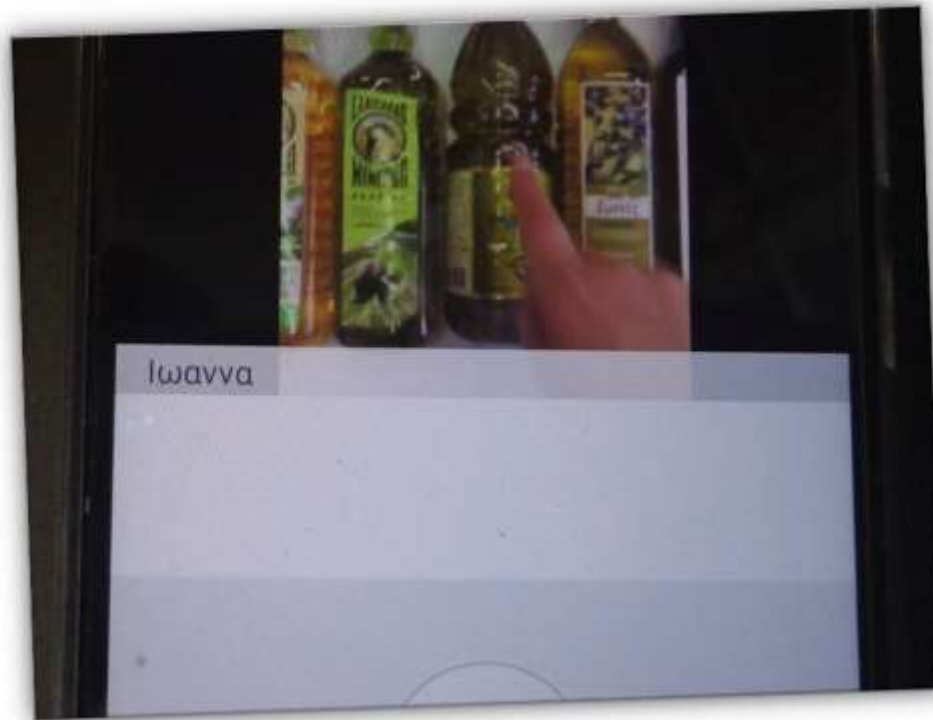
Επικοινωνώντας με τους δραστήριους
ανθρώπους του ΚΠΕ Καλαμάτας

Κανονίσαμε μια διαδικτυακή συνάντηση στα
μονοπάτια της Ελιάς!

Στις 4 Ιουνίου 2020, η Ιωάννα Ραβάνη μάς υποδέχτηκε στους χώρους του ΚΠΕ

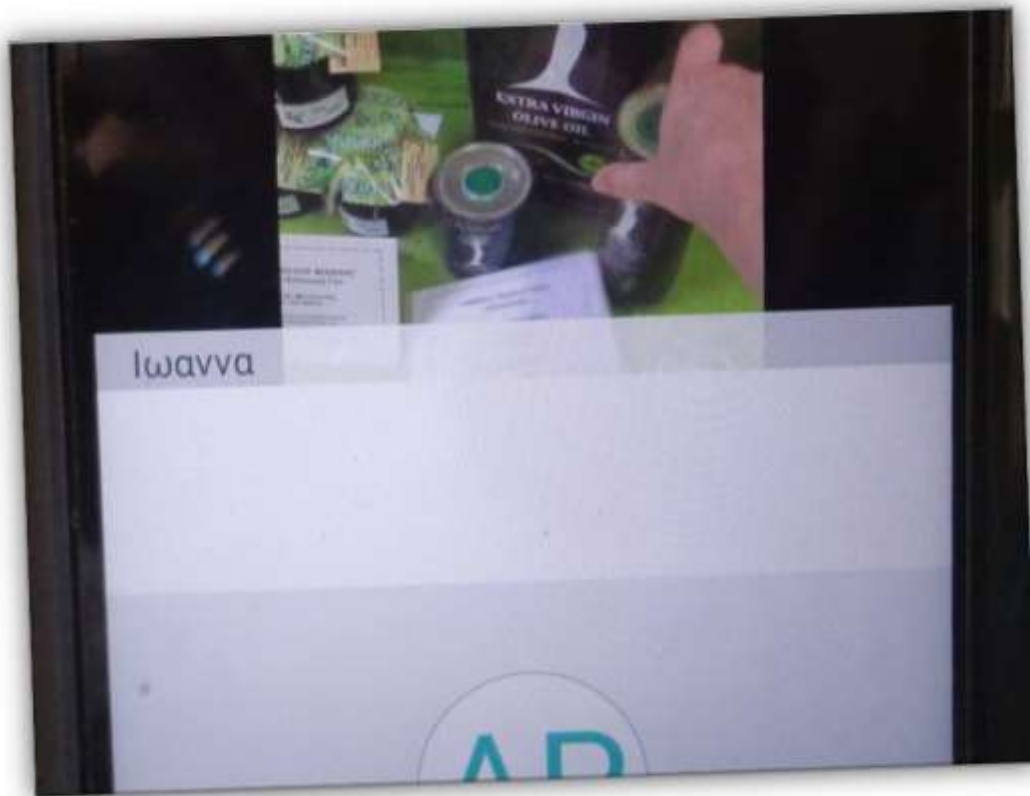

Μας μίλησε για τις χρήσεις του λαδιού

Μας κατατόπισε για τους τρόπους συντήρησής
του

Και μας ξενάγησε στην έκθεση των προϊόντων
του Λαδιού στο ΚΠΕ Καλαμάτας

Στη λήξη του Προγράμματος, οι μαθητές μας εκφράσανε την ευγνωμοσύνη τους με τις ευχές τους δίπλα σε καλαίσθητα κλαράκια ελιάς!

Σας ευχαριστούμε! Και του χρόνου, καλύτερα!

Η συντονίστρια: Ασπασία Παπαναστασίου
Οι εκπαιδευτικοί: Ελένη Καμμένου και Παναγιώτης- Απόλλων
Μεταξίδης

Και οι μαθητές μας:

Β' Ναυτικών 1

Σοφία Κορέλη, Βανέσα Βίλα, Τίνα Αλιβάνογλου, Θεώνη Γεωργάκη, Σπύρος Λαγός, Αιμίλιος Δεοδάτης, Εμμανουήλ Ηλιας, Σπύρος Κοσκινάς, Δημήτριος Βαρβάρας, Αριάνα Ηλιοπούλου, Ανδρέας Κορέσης

Β' Ναυτικών 2

Νικόλαος Χατζόπουλος, Σπύρος Ρέμης, Μανώλης Πιστολέλης, Ανδρέας Γιαννάκος, Μαρίνα Σκυλάκη

ΒΜηχ 1

Αντώνιος Αρβανίτης, Κλάιντι Βρουζάι, Γιάννης Δημούλης- Σταφυλοπάτης

ΒΜηχ. 2

Κωνσταντίνος Σαμετάι, Αμαρίλντο Ρούσι, Σταμάτης Μπουργάκης, Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος

A1

Νικόλαος Ντίσο, Άρης Παπατζήμας

A2

Πηνελόπη Σαμίου

Β' Οικονομίας

Αλέξανδρος Άρμπερ, Τζίνο Πρίφτι, Λάουρα Μητρούση,,Στέλλα Φεϊζόλη, Ευαγγελία Γιαννάκη

Β' Πληροφορικής

Αλέξανδρος Χανιώτης, Χρήστος Σαμαράς, Γιώργος Σταθόπουλος, Χρήστος Τσιάπαλης

